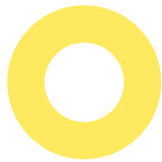

ÅRSMELDING 2018

Forum for
Utvikling og Miljø

OM FORUM FOR UTVIKLING OG MILJØ (FORUM):

Hele 80% av verdens arter lever i skoger. På bildet ser du Amazonas. Antallet plante- og dyrearter her er høyere enn noe annet sted på kloden.

Foto: Pexels.com

ForUM er et nettverk av rundt 50 norske organisasjoner og er religiøst og partipolitisk uavhengig. Til sammen representerer vi et stort og kunnskapsrikt mangfold innen miljø, utvikling, fred og menneskerettigheter. Våre medlemmer representerer til sammen en stor del av Norges befolkning.

Vi ønsker å stå sammen for å bruke tyngden, bredden og den samlede kunnskapen til å fremme en rettferdig, fredelig og bærekraftig utvikling i verden.

ForUMs visjon er en demokratisk og fredelig verden, basert på rettferdig fordeling, solidaritet, menneskerettigheter og økologisk bæreevne.

Bærekraftig utvikling innebærer å imøtekomme dagens behov uten å forringe mulighetene for kommende generasjoner til å få dekket sine.

Historikk: Helt siden Brundtlandkommisjonen satte begrepet på dagsorden i 1987 har ForUM utviklet og fremmet tverrfaglige anbefalinger fra det norske sivilsamfunnet om bærekraftig utvikling. ForUM har jobbet tett med utvikling og implementering av FNs bærekraftsmål, klima og finansiering for utvikling, og viderefører dette tverrfaglige arbeidet framover.

Vårt formål:

ForUM-fellesskapet skal, i henhold til vedtektene § 2.2.:

- legge til rette for felles politikkutvikling i internasjonale miljø- og utviklingsspørsmål.
- drive politisk påvirkning på prioriterte områder.
- være et faglig kompetansemiljø på internasjonale miljø- og utviklingsspørsmål.
- være en sentral møteplass for freds-, miljø- og utviklingsorganisasjoner i Norge.

INNHold

Side	Innhold
4	Forord v/styreleder
5	Innledning
6	Seire i 2018
7	Skal bærekraftsmålene nås, kreves en helhetlig innsats
10	Policy briefs-bildemontasje og sitater
11	Miljømessig bærekraft
15	Sosial bærekraft
19	Økonomisk bærekraft
22	Internasjonalt samarbeid
24	ForUM som endringsaktør og kompetansebygger
27	ForUMs arbeidsgrupper i 2018
28	Bildemontasje fra kommende serie
29	Kommunikasjon
33	Styrets beretning
37	Årsregnskap
42	Minneside, Silje
43	ForUMs medlemmer + ForUMs styre og sekretariat

Foto forside: *Anemone. I korallrev lever det tusenvis av fisk, krepsdyr og anemoner om hverandre. Korallrevenes fisk er mat og inntektsgrunnlag for svært mange mennesker i verden. Halvparten av korallrevene i grunne havområder anslås i ny FN-rapport å være borte om 30 år.* **Foto:** Pexels.com

Design: Kord

Utgitt av Forum for utvikling og miljø 2019

Styrelederens forord

Rune Arctander, styreleder i Forum for utvikling og miljø. **Foto:** FN-sambandet

”

Vi må jobbe for at bærekraftsmålene blir et folkelig og mangfoldig engasjement som flere kjenner til og krever endring.

Kjære venner,

Nok et år har passert. Betydelig innsats, gode kampanjer, tydelige krav og engasjerte aktivister har bidratt til viktige og positive resultater. I 2018 fikk vi endelig på plass et samstemthetsforum, som organisasjoner bidro vi til økt klimafinansiering, og det åpenbare hullet på utviklingsministerposten ble fylt. 2018 ligger bak oss, og vi er nå kun elleve år unna sluttdatoen for bærekraftsmålene. Vi ser positive resultater på mange områder, samtidig bør det være helt klart for alle at en kompleks og ambisiøs bærekraftsagenda krever tydelige prioriteringer og innsats. Hvis Norge skal bidra til at vi når målene både hjemme og globalt, mener vi at vi trenger en plan.

Vi må jobbe for at bærekraftsmålene blir et folkelig og mangfoldig engasjement som flere kjenner til og krever endring. I 2018 samarbeidet vi med prisbelønte filmskapere om nettserien MISSION IMPACT. I serien følger vi tre vanlige ungdommer idet de legger ut på sitt livs viktigste reiser, inn mot kjernen av FNs bærekraftsmål. Men MISSION IMPACT handler ikke først og fremst om problemer, men om engasjement! Der mange skrur av kameraene, tar MISSION IMPACT oss videre. For når problemene er presentert og tårene er tørket, begynner kampen for endring. Og deltakerne, de nekter å la seg stoppe. Vi gleder oss veldig til å lansere serien våren 2019!

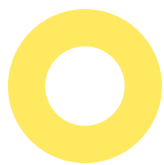
ForUM viser gang på gang at samarbeid på tvers av organisasjoner gir resultater. Det gjør oss sterkere, og vi kan bidra til å bygge opp hverandre. Vi er veldig glade for at medlemsundersøkelser viser at medlemmene er fornøyde med arbeidet vårt, og at organisasjonsgjennomgangen gjennomført av Norad høsten 2018 peker på en veldrevet, hensiktsmessig og tydelig organisasjon.

På tampen av 2018 ga dessverre Daglig Leder Borghild Tønnesen-Krokan beskjed om at hun hadde fått ny jobb. Jeg har lyst til å takke Borghild for den fantastiske innsatsen hun har lagt ned i ForUM. Under hennes ledelse har ForUM styrket seg både i synlighet, gjennomslag og økonomi, og hun skal være stolt over alle de seirene vi har kunnet feire under hennes dyktige ledelse. Vi ønsker henne riktig lykke til med nye utfordringer i Regnskogsfondet.

I 2018 opplevde ForUM noe av det tristeste man kan som en organisasjon, nemlig å miste en av sine egne ansatte. Vår kjære kollega Silje Hagerup gikk bort etter lang tids sykdom. Vi minnes Silje med glede og savn.

Møteplassen ForUM er viktig både for kapasitetsbygging og samhandling mellom organisasjonene og for å sikre felles gjennomslag for felles prioriteringer. Dette arbeidet utføres av mennesker over hele landet. Jeg er stolt over å kunne jobbe og samarbeide med så mange drivende dyktige mennesker.

**Tusen takk for innsatsen i 2018.
Vi fortsetter i 2019!**

INNLEDNING: SAMMEN FOR BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Borghild Tønnessen-Krokan, avtroppende daglig leder i Forum for utvikling og miljø.

Vår tids største globale utfordringer henger sammen. Skal vi lykkes med å avskaffe ekstrem fattigdom og stanse farlige klimaendringer i en tid der globale normer og sivilsamfunn er under press trengs bredt samarbeid. Dette bidro ForUM til i 2018. Som nettverk av 50 norske organisasjoner har ForUM gledet av å samle engasjerte, dyktige mennesker på tvers av alder, fag, politisk og religiøs tilhørighet: Barn og besteforeldre, aktivister og eksperter, miljøvernere og menneskerettighetsforkjempere.

I 2018 fortsatte ForUM å koordinere det norske sivilsamfunnets arbeid med å nå FNs bærekraftsmål og klimamål. Sivilsamfunnet er viktige partnere og pådrivere for dette både hjemme og ute. Sammen lagde vi helhetlige løsningsforslag som ble presentert for regjeringen og Stortinget. ForUM koordinerte felles innspill, seminarer, publikasjoner og felleskronikker. Vi satt i regjeringsdelegasjoner under flere FN-toppmøter om bærekraftsmålene, klima og miljø. Vi samarbeidet også tett med toneangivende internasjonale og nordiske sivilsamfunnskoalisjoner og med forskere, filmskapere og andre gode krefter for å skape positiv endring.

I politikken er det naturlig nok sterke interessekonflikter. For å nå bærekraftsmålene trengs en samstemt politikk for utvikling, der de ulike politikkområdene trekker i samme retning. Vi er derfor glad for at regjeringen i 2018 opprettet et samstemthetsforum, der ForUM er representert. I denne årsmeldingen kan du lese om dette og andre gjennomslag. De gode resultatene i 2018 har vi sammen jobbet hardt for, med støtte fra offentlige og private givere. Tusen takk til alle som bidro!

Det var mye å glede seg over i 2018, men også et stort tap: I juni gikk vår kjære kollega Silje Hagerup bort. Hun var et nav i vår satsning på bærekraftsmålene, og engasjerte seg for en bedre verden til siste slutt. Vi savner henne. Takk for all omtanke og kondolanser.

I april 2019 begynner jeg i ny jobb i ForUMs medlemsorganisasjon Regnskogfondet. Det er vemodig å ta farvel med ForUM. Sammen har vi fått til så mye bra! Jeg er veldig takknemlig for å ha fått muligheten til å lede en så flott og viktig organisasjon. Det er et sterkt ForUM jeg forlater, med dyktige medarbeidere, høy relevans, gode resultater, viktig merverdi, positiv organisasjonsgjennomgang fra Norad og ditto medlemsundersøkelser, styrket langsiktig finansiering fra flere kilder og ikke minst med aktive og flotte medlemsorganisasjoner som står på sammen med styret og sekretariatet for en bedre verden. Jeg har stor tro på at ForUM vil fortsette å bidra til bred mobilisering for at bærekraftsmålene og klimamålene nås. Vi ser fram til videre samarbeid i 2019, med levende sivilsamfunn som bryr seg om framtida.

Bli med!

ForUM i tall i 2018:

50

medlemsorganisasjoner

24

skriftlige fellesinnspill til
Regjering og Storting

9

publikasjoner

6

deltakelser på
Stortingshøringer

5

deltakelser i
FN-delegasjoner

2

plenumsinnlegg i FN

60

medieoppslag

15

fulltegnede seminarer

SEIRE I 2018

Å jobbe for en bærekraftig, fredelig og rettferdig verden er et langsiktig og utfordrende arbeid. Samtidig var det også i 2018 flere lyspunkter. Sammen med medlemsorganisasjoner, styret og partnere fikk Forum for utvikling og miljø gode politiske gjennomslag for flere saker vi har jobbet lenge med. Her er noen av høydepunktene fra 2018:

1. Samstemthetsforum opprettet

For å nå bærekraftsmålene må de ulike politikkområdene trekke i samme retning. I 2018 opprettet Regjeringen et forum for samstemthet.

2. Øker klimafinansieringen

Regjeringen lovet å øke ambisjonene i et nytt mål om kutt av klimagassutslipp til 2030, og å øke klimafinansieringen.

3. Utviklingsminister

Etter flere år der utenriksministeren også har hatt ansvar for utviklingspolitikk og bistand, gjenopprettet Regjeringen i 2018 en egen ministerpost for utvikling.

4. Stanset salg av militærmateriell til Saudi-Arabia

Regjeringen stanset våpeneksporten til Saudi-Arabia, som både er et svært undertrykkende regime og som leder en koalisjon av land som kriger i Jemen.

5. Norge prioriterte finansiering for utvikling

Regjeringen prioriterte i år internasjonalt skattesamarbeid. I 2018 har Norge for første gang siden 2015 deltatt med en delegasjon på det årlige FN-møtet for utviklingsfinansiering.

6. Dobler bistanden til fornybar energi

Regjeringen varslet i statsbudsjettet at den vil doble bistanden til fornybar energi i utviklingsland.

7. Norge vil lede an for naturmangfold

I forkant av FNs naturtoppmøte varslet regjeringen at den vil ta en lederrolle i arbeidet for å få en ny global naturavtale i 2020.

8. Forsvarer forsvarerne

Skal vi nå FNs bærekraftsmål, trenger vi et sterkt sivilsamfunn som utfordrer myndigheter og forsvarer menneskerettigheter og miljø. Regjeringen løftet i 2018 viktigheten av å forsvare et sivilsamfunn under press.

SKAL BÆREKRAFTSMÅLENE NÅS, KREVES EN HELHETLIG INNSATS

FNs bærekraftsmål består av 17 mål og 169 delmål som skal nås senest innen 2030. Skal målene nås, må alle land føre en samstemt politikk for bærekraftsmålene, og utvikle trinnsvise planer for hvordan målene skal nås i tide. **Foto:** Pexels

De globale utfordringene henger sammen. FNs bærekraftsmål rommer den sosiale, økonomiske og miljømessige dimensjonen av bærekraft. Dette gjenspeiles i ForUMs fagpolitiske arbeid i 2018. ForUM jobber både dypt og bredt med bærekraftsmålene. I tillegg til at vi driver fagpolitisk arbeid på spesifikke tema som klima, menneskerettigheter og matsikkerhet, arbeider vi også med å løfte sammenhengene mellom de ulike målene, og for å få på plass en helhetlig innsats for alle bærekraftsmålene, for at ingen skal utelates. Skal FNs bærekraftsmål nås, må land føre en samstemt politikk for bærekraftsmålene. FNs bærekraftsmål består av 169 delmål som skal nås senest innen 2030. Skal målene nås, må alle land også utvikle nasjonale handlingsplaner.

Skal FNs bærekraftsmål nås, må vi samarbeide på tvers av alder, fag, politisk og religiøs tilhørighet: Barn og besteforeldre, aktivister og eksperter, miljøvernere og menneskerettighetsforkjempere, skriver avtroppende daglig leder i Forum for utvikling og miljø. Her møter Penelope Lea Erna Solberg under innspillingen av vår kommende webserie MISSION. IMPACT. **Foto:** Hacienda Film/Differ Media

Regjeringen opprettet nytt forum for samstemthet

For å nå bærekraftsmålene, må de ulike politikkområdene trekke mest mulig i samme retning. Etter flere år med pådriv fra ForUM og våre medlemmer, opprettet i regjeringen i 2018 et nytt norsk forum for en samstemt politikk for utvikling. Dette samstemthetsforumet består av representanter fra sivilsamfunn, næringsliv, akademia og utvalgte departementer. ForUM, som har to plasser i forumet, er positiv til at forumet skal ta opp interessekonflikter som hindrer bærekraftig utvikling. Samstemtforumet er del av regjeringens nye arbeid med en samstemthetsreform. Sammen med våre medlemmer ga ForUM i 2018 innspill til hvordan regjeringen kan føre en

ForUMs leder Borghild Tønnessen-Krokan holdt Norges offisielle innlegg om SDG 15 - liv på land, med fokus på regnskogbevaring.

samstemt politikk for bærekraftig utvikling, samt innspill til hvordan samstemtreformen skal bli en sterk reform som søker å løfte og løse de viktige utviklingspolitiske dilemmaene.

Norge trenger en plan for bærekraftsmålene

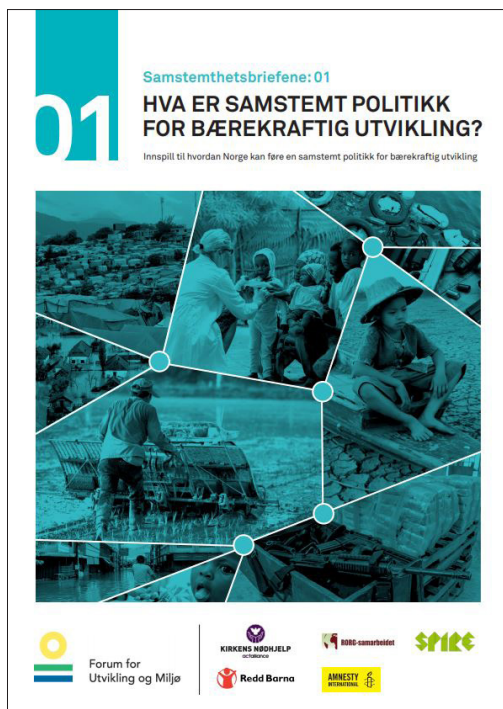
ForUM fortsatte i 2018 arbeidet for at Norge skal utvikle en nasjonal handlingsplan for bærekraftsmålene, med forslag til hvordan dette kan gjøres samt måles og rapporteres på. I 2017 ba Stortingsflertallet regjeringen om en slik plan, og Høyre programfestet det, men regjeringen nøyte. Både Sverige, Danmark og Finland har slike planer. For å lære av det nordiske arbeidet med handlingsplaner, arrangerte ForUM et rundebord i Oslo med sentrale nordiske NGO-nettverks partnere fra svenske Concord, danske Group92 og finske FINGO. Dette samarbeidet legger grunnlag for ForUM-nettverkets videre arbeid med å få på plass en norsk handlingsplan. En handlingsplan vil gjøre Norges rapportering på bærekraftsmålene bedre. I dag rapporterer regjeringen med bærekraftsmålene i et eget kapittel over statsbudsjettet. I ForUMs arbeid med statsbudsjettet i 2018, pekte vi på at dagens rapportering er selektiv. Skal vi vite hvordan Norge ligger an med å nå de 17 bærekraftsmålene, må rapporteringen styrkes.

Utviklingsminister

2018 ble også året Norge igjen fikk en egen utviklingsministerpost. Fra 2013 til 2018 har norsk utviklingspolitikk og bistand vært del av utenriksministerens portefølje, noe som har gjort at utviklingspolitikken ofte har havnet i skyggen av utenrikspolitikken. Over 50 organisasjoner ønsket utviklingsministerposten tilbake, og i januar 2018 ble Nikolai Astrup fra Høyre Solberg-regjeringens første utviklingsminister. Med en egen utviklingsminister har vi i 2018 sett at utviklingspolitikken er blitt høyere prioritert, og at den utviklingspolitiske debatten er blitt bredere. I april deltok ministeren på utviklingspolitisk spørretime arrangert av ForUM.

ForUM var med i den norske delegasjonen til HLPF 2018. Fra venstre: Andre Oktay Dahl – Unio, Live Rognerud – SSB; Edvard Hviding – UiB; Hege Thomassen Magnus – Rederiforbundet; Borghild Tønnessen-Krokan – ForUM; Bjørn Casper Horgen – KMD, Jarle Aarbakke Tollaksen – LNU; Annelin Eriksen – UiB; Knut Thonstad – Norad; Inge Herman Rydland – UD; Hans Olav Ibrekke – UD; Ørnulf Strøm – Norad var forhindret.

Som en oppfølging til regjeringens samstemtreform, har ForUM utviklet en ny policy brief-serie om samstemthet. Sammen med Kirkens Nødhjelp, Redd Barna, RØD, SPIRE og Amnesty utviklet vi en policy brief om begrepet samstemthet. Som idé og ambisjon innebærer en samstemt politikk i prinsippet at all politikk – på tvers av politikkområder og fagdepartementer – skal bidra til bærekraftig utvikling.

Her ble ministeren utfordret av 13 av ForUMs medlemsorganisasjoner, som stilte ministeren hvert sitt spørsmål. Under arrangementet ble det kjent at arbeidet med å opprette et forum for samstemthet var i gang, og det ble gitt lovnader om økt bistand til fornybar energi.

Deltakelse på og innspill til FNs prosess for bærekraftsmålene: High-level Political Forum (HLPF)

ForUM var del av den norske delegasjonen til FNs høynivåpanel (HLPF) i New York i juli. I forkant av møtet hadde ForUM utviklet innspill til hva Norge bør gjøre for å bidra til at de 6 bærekraftsmålene som skulle gjennomgås under årets HLPF nås: *SDG 6 - rent vann og sanitær til alle innen 2030, SDG 7 - ren energi til alle, 11 - bærekraftige byer og bosetninger, 12 - ansvarlig produksjon og forbruk, 15 - liv på land og 17 - samarbeid og finansiering for målene*. Disse ble presentert i møter med politisk ledelse og den norske HLPF-delegasjonen, og var grunnlag for arrangementer og kronikker, blant annet på NRK Ytring og Bistandsaktuelt. Flere av våre anbefalinger ble reflektert i Norges plenumsinnlegg i FN.

Stadig flere steder i verden er sivilsamfunnets handlingsrom minkende. Statssekretær Jens Frølich Holte holdt innlegg under en side-event arrangert av ForUM og den globale sivilsamfunnskoalisjonen Together 2030 under FNs HLPF. Statssekretæren la vekt på at sivilsamfunnet har en viktig rolle som pådriver og partner. Dette ble svært godt mottatt, også fra sentrale aktører i land der sivilsamfunn er under press og direkte angrep fra myndigheter, selskaper og kriminelle. ForUMs daglige leder holdt to FN-innlegg under HLPF på vegne av Norge - ett om viktigheten av samarbeid for å nå målene, samt om bevaring av tropisk skog for å nå SDG 15 om liv på land.

25. april inviterte ForUM til utviklingspolitisk spørretime med utviklingsminister Nikolai Astrup på Kulturhuset i Oslo. Under spørretimen utfordret 13 av ForUMs medlemsorganisasjoner ministeren med hvert sitt spørsmål

VÅRE INNSPILL TIL BÆREKRAFTSMÅLENE I 2018

Siden FNs bærekraftsmål ble vedtatt i 2015, har ForUM-fellesskapet produsert årlige innspill til hvordan Norge kan bidra til at målene nås. I 2018 lagde vi sammen med våre medlemsorganisasjoner innspill til de seks bærekraftsmålene som ble behandlet under FNs høynivåmøte om bærekraftsmålene, HLPF. Vi fikk svært gode tilbakemeldinger på det nye formatet, både fra myndighetspersoner og fra våre medlemmer. Sitatene er fra medlemsevaluering av innspillsprosjektet.

Bærekraftsmål 7: Sikre at alle har tilgang på ren energi til en overkommelig pris innen 2030

Bærekraftsmål 11: Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige innen 2030

Bærekraftsmål 12: Ansvarlig og bærekraftig produksjon og forbruk innen 2030

Bærekraftsmål 15: Beskytte, gjenoppbygge og fremme bærekraftig bruk av jordas økosystemer, sikre bærekraftig forvaltning av skog, trygge artsmangfoldet, bekjempe ørkenspredning og stoppe og reversere erosjon

Bærekraftsmål 6: Sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle innen 2030

Bærekraftsmål 17: Styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling innen 2030

“Policy briefene er korte og konsise, med gode analyser, avgrenset omfang og tydelige anbefalinger. Det var bra at ForUM delte innspillene med Utenriksdepartementet i forkant av HLPF.”

“Bærekraftsmålenene som ramme gir større interesse, og briefene er overkommelig å se over, også for travle politikere.”

“Det er blitt referert til og lest av rette myndighetspersoner. Har inntrykk av at formatet var veldig nyttig!”

MILJØMESSIG BÆREKRAFT

Året 2018 ble for mange en klimaøyeåpner. Etter en rekordvarm sommer her hjemme i Norge med tilhørende jordbrukskrise, kom en rapport fra FNs klimapanel IPCC som viste at forskjellene mellom 1,5 grader oppvarming og 2 er ekstreme. 1,5 grader vil for eksempel gi langt mindre havstigning enn 2°C oppvarming, noe som kan redde hjemmene til millioner av mennesker. Greier vi å stanse ved 1,5 grader, vil også de fleste av verdens plante- og dyrearter kunne reddes fra klimaendringer. Samtidig er det fortsatt mulig å nå 1,5 gradersmålet. Det forutsetter store omstillinger i de fleste sektorer verden over de neste to tiårene.

«Jeg er skikkelig stolt av det vi gjør sammen på dette for tiden. Det er ikke gitt at vi står så tett sammen på kravene våre, vi må holde på det trøkket»

- medlem i ForUMs klimagruppe

Klima

Det viktigste verktøyet for å nå klimamålet i bærekraftsmålene (SDG13) er Klimakonvensjonen (UNFCCC), og særlig **Parisavtalen** om å begrense klimaendringene til 1,5-2°C. Klimamålet i bærekraftsmålene henviser derfor også til UNFCCC-prosessen for implementering. Derfor prioriterer ForUM å arbeide med UNFCCC-prosessen som del av arbeidet med Agenda 2030. Siden klimamålet er blant bærekraftsmålene Norge vil ha størst utfordringer med å nå, har Norge har et særlig ansvar. Norge har store utslipp, men også store ressurser til å kunne nå målet.

ForUM begynte klimaarbeidet 2018 med å koordinere et høringsinnspill om **regjeringens klimamelding**. Dette skjedde i tett samarbeid med WWF Verdens naturfond og Naturvernforbundet som har ekspertise på samarbeidet med EU, som meldingen fokuserte på. Krf støttet senere klimameldingen, men Arbeiderpartiet lyttet til sivilsamfunnet, og snudde fra å ha støttet at mest mulig klimagasskutt skal gjøres ved å kjøpe kvoter andre steder, til å mene at mer kutt må tas i Norge. AP kritiserte så regjeringen for å lene seg på EU-samarbeidet i sin klimapolitikk. Denne seieren kan bli viktig for framtidig klimapolitikk.

For å sikre gjennomslag i arbeidet med å høyne Norges klimambisjoner, ble norske klimaorganisasjoner i 2018 enige om å stå sammen og fremme et **felles krav til den norske klimapolitikken**. I 2018 innledet klimagruppen derfor en møteserie med forskere for å bli enige om et felles krav på mål om norsk klimagasskutt til 2030. Som del av dette lanserte ForUM, Kirkens Nødhjelp, Regnskogfondet

og Naturvernforbundet rapporten “Norway’s Fair Share of Meeting the Paris Agreement”, skrevet av Stockholm Environment Institute.

Rapporten viser at Norge må ha som mål å kutte minst 53% av våre klimagassutslipp nasjonalt innen 2030 sammenlignet med 1990-nivå, om vi skal ta ansvar for vår del av klimadugnaden for å stanse oppvarmingen ved 1,5 grader. Etter lanseringen på Arendalsuka fikk ForUM en felles posisjon i tråd med rapporten. Rapporten ble også presentert og diskutert i et møte med Klima- og miljøministerens politiske rådgivere, og når FNs klimapanelts rapport om 1,5-gradersmålet ble lansert 8. oktober, gikk ForUMs klimaorganisasjoner ut med en kronikk i Dagbladet, der vi fremmet vårt krav om minst 53% kutt nasjonalt.

Som del av en verdensomspennende prosess forankret i Parisavtalen, ble det i 2018 holdt nasjonale og internasjonale dialoger for å gi innspill til landenes nasjonale klimamål som skal styrkes og meldes inn til Parisavtalen i 2020. Fiji, som var vertsland for klimaforhandlingene, har kalt dialogene Talanoa-dialoger, og 25. oktober **arrangerte ForUM og Arbeiderpartiet en “stortingstalanoa”**. Over 100 politikere og representanter fra organisasjoner, akademia og næringsliv deltok. ForUMs klimarådgiver ble intervjuet av P4-nyhetene, og like etter møtet dro ForUMs leder og Espen Barth Eide (AP) for å oppsummere talanoaen i NRK P2.

Som del av en verdensomspennende prosess forankret i Parisavtalen, ble det i 2018 holdt nasjonale og internasjonale talanoa-dialoger for å gi innspill til landenes nasjonale klimamål som skal styrkes og meldes inn til Parisavtalen i 2020. Her fra Stortingstalanoa, arrangert av ForUM og Arbeiderpartiet.

Klimagruppen bidro også til ForUMs påvirkningsarbeid til statsbudsjettet. **At klimafinansieringen ble økt** med en milliard i budsjettet er en viktig seier. Dette har vi jobbet for siden vi lanserte vår klimafinansieringsrapport i november 2017, som viste at norsk klimabistand har gått ned med en tredjedel på tre år. Økningen i statsbudsjettet må ses som en respons på dette.

ForUM spilte også inn til **den nye regjeringsplattformen** som kom i januar 2019. I plattformen har regjeringen gått fra et tidligere mål om å kutte 40% til 2030, med bruk av fleksibilitet innenfor EU (å kjøpe utslippskutt andre steder i EU), til et mål om å kutte 45% i ikke-kvotepliktig sektor nasjonalt gjennom innenlandske tiltak, med bruk av fleksibilitet «om strengt nødvendig». De lover også å øke klimafinansieringen. Dette er et skritt i riktig retning, men fortsatt ikke tilstrekkelig når målet er å stanse oppvarmingen ved 1,5 grader. Venstre vedtok på sitt landsstyremøte at Norge bør ha et nasjonalt mål om å kutte 55%, og alle stortingspolitikere som var på COP24, utenom FrP, bekreftet at hvis EU går for 55% vil de også gjøre det. I sin plattform skriver den nye regjeringen «at Norge melder inn et forsterket klimamål til FN i 2020». ForUM tolker dette som at prosessen for et styrket mål starter og ikke stopper ved lovnaden om 45% kutt.

Møte mellom norske organisasjoner og energi- og miljøkomiteen før COP24.

I desember ble **klimatoppmøtet COP24 holdt i Katowice i Polen**. Her ble en regelbok for Parisavtalen vedtatt. ForUM deltok i den norske delegasjonen til COP24, såvel som til forhandlingene i Bonn i mai, og i Bangkok i september, som ledet frem til COP24. I forkant av alle forhandlingene laget klimagruppen detaljerte innspill til politisk

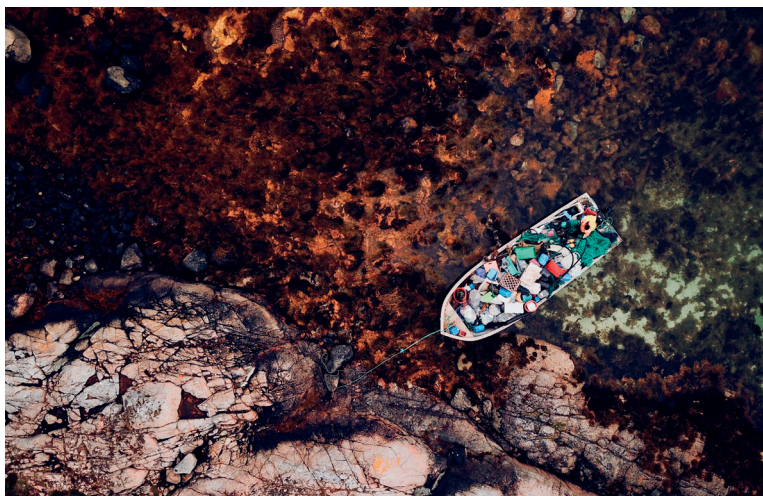

Marsj for høyere klimaambisjoner og klimarettferdighet utenfor klimatoppmøtet (COP24) i Katowice i Polen i desember 2018.

Plast får god mediedekning når det allerede har havnet i naturen. Strandrydding er viktig for å rydde det som allerede er der, men plastproblemet er bare et symptom på at større endringer trengs. Vi trenger politikk for en omstilling til bærekraftig forbruk, skrev Forum for utvikling og miljø, WWF Verdens naturfond, Naturvernforbundet, Spire og Framtiden i Våre Hender i en kronikk på NRK Ytring. Her krevde vi en politisk dugnad, dagen før nasjonal strandryddedag. Bildet er fra opptak av vår nye ungdomsserie MISSION IMPACT. **Foto:** Hacienda Film

ledelse og embetsverk som ble presentert på formøter med klima- og miljøminister Ola Elvestuen, og delt med opposisjonen. I tillegg diskuterte klimagruppen innholdet med delegasjonsleder Henrik Eriksen. ForUM fikk gjennomslag i vårt påvirkningsarbeid mot den norske delegasjonen, bl.a. med å få inn menneskerettigheter i regelverket, forutsigbarhet i klimafinansiering (rapportering to år i forveien), behovet for å rapportere på klimadelen i bidrag til multilaterale institusjoner, og på hva som er reell støtte og lån.

Under forhandlingene koordinerte ForUM daglige strategimøter for norsk sivilsamfunn, samt møter med delegasjonen og stortingsrepresentantene fra energi- og miljøkomiteen. Vi opplevde stor interesse for COP24, både fra norsk sivilsamfunn og media. Den andre uken deltok rundt 30 personer på daglige møter som ForUM koordinerte for norsk sivilsamfunn, og på møtene med delegasjonen, Ministeren, og stortingsrepresentanter fra energi-, og miljøkomiteen. ForUM ga bakgrunnsinformasjon om forhandlingene til pressen, og koordinerte et møte mellom norsk presse og norsk sivilsamfunn i Polen. Dette resulterte i en rekke intervjuer med våre medlemmer. Både journalistene og medlemmene meldte at denne møteplassen var veldig nyttig.

Miljø

I 2018 var tap av biologisk mangfold et viktig tema for ForUM. Arter forsvinner 100-1000 ganger raskere enn det som er naturlig, og skal vi stanse tapet kreves en storstilt global innsats. I 2010 satte verdens land et mål om at tapet av naturmangfold skulle stanses innen 2020, og vedtok 20 mål for å nå dem, kalt Aichi-målene. Mange av Aichi-målene er også del av FNs bærekraftsmål, især bærekraftsmål 15. Dessverre ligger verden dårlig an med å nå målene. I 2018 lagde ForUM en policy brief om bærekraftsmål 15 (liv på land). Her ba vi om en samstemt norsk politikk for å bevare naturen. Notatet ble delt med politisk ledelse, og var grunnlag for en felles kronikk i Bistandsaktuelt.

Fra lanseringen av rapporten "Norway's Fair Share of Meeting the Paris Agreement" under Arendalsuka.

FNs 14. naturtoppmøte ble holdt i Egypt i november. Her var ForUM representert i den offisielle norske delegasjonen gjennom våre medlemsorganisasjoner WWF Verdens naturfond og Sabima. I forkant utarbeidet ForUMs biomangfoldsgruppe et felles skriftlig innspill som ble presentert av ForUM og medlemmer på møte med klima- og miljøminister Ola Elvestuen før toppmøtet. På naturtoppmøtet var det overgangen fra dagens internasjonale miljømål og til en ny naturavtale som dominerte dagsordenen. På partsmøtet i Beijing i 2020 skal det etter planen vedtas en ny naturavtale. Denne må styrkes betraktelig sammenlignet med dagens mål om man skal ha noe håp om å stoppe tap av natur verden over. Under et møte i desember, varslet statsråd Elvestuen at Norge vil være pådriver for en sterk naturavtale slik ForUM ba om, i tillegg til arbeidet med klima (SDG 13) og med marin forsøpling (SDG 12 og 14) og regnskogsatsingen.

I juni arrangerte regjeringen Oslo Tropical Forest Forum - verdens største regnskogkonferanse. Sammen med Regnskogfondet og Norad var ForUM medarrangør for sivilsamfunnsarrangementer på hele Litteraturhuset i Oslo med rundt 500 besøkende, inkludert klima- og miljøminister Elvestuen, flere lands myndigheter, truede regnskogforsvarere og journalister fra bl.a. the Guardian. Å være regnskogaktivist er i mange land livsfarlig. I 2017 ble 197 miljøforkjempere drept. ForUM holdt åpningsinnlegget til sivilsamfunnskonferansen, og understreket viktigheten av å forsvare forsvarerne.

Trusler mot miljøet og dets forkjempere var også tema for to offisielle plenumsinnlegg i FN som ForUM holdt i juli under FNs High-Level Political Forum (HLPF) for bærekraftsmålene. Det ene norske innlegget ForUM holdt i FN var om hhv SDG 15 og regnskogbevaring, det andre innlegget var om sivilsamfunn under press.

”

Under et møte i desember, varslet statsråd Elvestuen at Norge vil være pådriver for en sterk naturavtale slik ForUM ba om.

SOSIAL BÆREKRAFT

I 2018 ba ForUM og medlemmer regjeringen satse mer på småskala fornybar energiløsninger. Å gå fra ingen tilgang til strøm til grunnleggende tilgang har en enorm effekt på fattigdomsreduksjon, helse og utdanning. Det internasjonale energibyrådet anslår at 674 millioner mennesker vil mangle tilgang i 2030. Samtidig anslår byrådet at 72 prosent av disse vil kunne få tilgang til strøm via desentraliserte løsninger, som minigridd eller hjemmebaserte systemer som gjør bruk av solenergi og andre former for fornybar energi. Skal ingen etterlates, må det satses på småskala, desentraliserte strømløsninger.

I 2018 ba ForUM og medlemmer regjeringen satse mer på småskala fornybar energiløsninger. Å gå fra ingen tilgang til strøm til grunnleggende tilgang har en enorm effekt på fattigdomsreduksjon, helse og utdanning. Det internasjonale energibyrådet anslår at 674 millioner mennesker vil mangle tilgang i 2030. Samtidig anslår byrådet at 72 prosent av disse vil kunne få tilgang til strøm via desentraliserte løsninger, som minigridd eller hjemmebaserte systemer som gjør bruk av solenergi og andre former for fornybar energi. Skal ingen etterlates, må det satses på småskala, desentraliserte strømløsninger.

Den sosiale dimensjonen av bærekraftig utvikling handler om å sikre at alle mennesker får et godt og rettferdig grunnlag for et anstendig liv. Det handler også om at ingen skal etterlates i arbeidet med FNs bærekraftsmål. Dette har vært viktig for ForUMs arbeid i 2018 med helsetilgang, ansvarlig våpenhandel, matsikkerhet, tilgang til ren energi, trygge toaletter og vann til alle.

Antibiotikaresistens

Antibiotikaresistens er en menneskeskapt global krise, og en alvorlig trussel mot global helse. Det er de fattigste som rammes hardest, men vi er alle i samme båt. Vi vet at antibiotika må brukes mindre og riktigere. Utvikling av nye medisiner og vaksiner er viktig i kampen mot antibiotikaresistens. Samtidig er tilgang på medisiner vel så viktig. En tredjedel av verdens befolkning har ikke tilgang til nødvendige medisiner, fordi de ikke finnes eller fordi medisinene er for dyre. Dette henger sammen med vår mulighet til å nå bærekraftsmålene om å avskaffe ekstrem fattigdom på en bærekraftig måte og sikre god

helse innen 2030. Regjeringen har en strategi mot antibiotikaresistens som sier at Norge skal være en global pådriver for koordinert arbeid mot antibiotikaresistens. Det står også i Jeløya-plattformen. Under Arendalsuka i august inviterte Forum for utvikling og miljø, LHL Internasjonal og Changemaker til seminar om antibiotikaresistens. Seminaret brakte sammen politikere, legemiddelindustrien, sivilsamfunn, eksperter og en pasient, med fokus på hva Norge kan gjøre.

Matsikkerhet

Norge har en global lederrolle i arbeidet med bærekraftsmålene om helse og utdanning. Etter påtrykk blant annet fra ForUMs matsikkerhetsgruppe, og med erkjennelsen av at matsikkerhet er avgjørende for å nå begge disse to målene, har regjeringen startet arbeidet med en handlingsplan for bærekraftige matsystemer, som lanseres mars 2019.

Dette har ForUMs arbeidsgruppe for matsikkerhet arbeidet for i to år. I 2018 oversendte ForUMs matgruppe anbefalinger til regjeringen om hvordan norsk bistand til matsikkerhet og ernæring kan styrkes. Matgruppa engasjerte i 2018 forskningsstiftelsen Fafo for å utarbeide en innspillsrapport. I den anledning gjennomførte ForUM et møte med UD for å diskutere handlingsplanen. Rapporten lanseres i 2019, før regjeringens nye handlingsplan ferdigstilles.

Rent vann og tilgang på trygge toaletter

I 2018 ble bærekraftsmål 6 behandlet i FN. Bærekraftsmål 6 sier at innen 2030 skal alle skal ha tilgang til rent vann og gode sanitærforhold. 30 % av verdens befolkning mangler et skikkelig sted å gå på do, og to milliarder mennesker bruker i dag drikkevann forurenset av avføring som følge av mangel på ordentlige toaletter. Dette fører til diaré og ernæringsproblemer, og daglig dør flere barn av diaré enn av meslinger, malaria og aids til sammen. Skal Norge bidra, må vi sette den glemte toalettcrisen på agendaen. Dette var budskapet i ForUMs innspill til Norges arbeid med bærekraftsmål 6, utformet med Kirkens Nødhjelp, FIVAS og Internasjonal kvinneliga for fred og frihet (IKFF).

Skal bærekraftsmål 6 nås, må det også gjøres en innsats for å redusere verdens overforbruk av vann. Om dagens forbruk øker i samme tempo som nå, vil etterspørselen overstige de tilgjengelige vannressursene med over 40 % innen 2030. I Norge har vi mer enn nok vann, men gjennom økonomisk aktivitet og import av varer bruker vi vannressurser i deler av verden hvor vann er en knapp ressurs. Oljefondet og staten kan bidra med å stille strengere krav til vanneffektivitet og rapportering om vannbruk. I vårt innspill til hva Norge kan gjøre for bærekraftsmål 6, fremmet vi at Regjeringen må sikre at Norges vannavtrykk ikke hindrer menneskers tilgang til rent og trygt vann andre steder i verden.

Fra seminaret om Norges rolle i den globale kampen mot antibiotikaresistens under Arendalsuka. Fra venstre: Jasper Littmann (Folkehelseinstituttet), Ingrid Stenstovold Ross (Kreftforeningen), Ruth Grung (Ap), Inge Johansen (Legemiddelindustrien), og Carl-Erik Grimstad (V), Erik Wold.

Møte med Ibrahim Thiaw, FNs spesialrådgiver for Sahel. Landene i Sahel og i området rundt Tsjadsjøen er blant verdens aller fattigste. De er hardt rammet av klimaendringer, konflikt og voldelig ekstremisme. Uten internasjonal støtte vil det bli vanskelig for flere av disse landene å nå bærekraftsmålene.

Ren energi for alle

Bærekraftsmål 7 om ren energi til alle innen 2030, har en viktig sosial dimensjon: Tilgang til ren energi for de fattigste gir store effekter på helse, utdanning og fattigdomsreduksjon. Med ForUMs innspill Gå mot strømmen: Innspill til hvordan Norges kommende satsning på energibistand kan bidra til å nå FNs bærekraftsmål om ren energi til alle innen 2030, satte ForUM, WWF Verdens naturfond, FIVAS, Naturvernforbundet, Framtiden i våre hender og Spire norsk energibistand tilbake på agendaen, og knyttet tematikken til bærekraftsmål 7 som ble behandlet på HLPF i FN i juli.

Med bærekraftsmål 7 har verden blitt enige om at hele verdens befolkning skal ha tilgang til ren energi til en overkommelig pris innen 2030. I tillegg til den åpenbare klimaeffekten ved å få hele verden over på ren energi, er den sosiale dimensjonen ved bærekraftsmålet tydelig: Nesten 3 milliarder mennesker lager fortsatt mat ved å brenne ved eller trekull over enkle kokeovner eller bål, og årlig dør 2,8 millioner mennesker av å puste inn skadelig røyk fra slik matlaging. 1,1 milliarder mennesker mangler fremdeles tilgang til strøm, og å få tilgang til det aller mest grunnleggende av arbeidslys, mobillading og effektive måter å lage mat på som er uten skadelig røyk, gir en revolusjonerende effekt på fattigdomsreduksjon, utdanning og helse i husholdningen.

Brorparten av energibistanden, også den norske, har i hovedsak dreid seg om å bygge store kraftanlegg og utvidelse av strømmettet, og med dagens energipolitikk vil 674 millioner mennesker være uten strøm i 2030. Om det satses mer på desentraliserte småskala strømløsninger, vil hele 72 prosent av de 674 millionene kunne få strøm i 2030. Derfor løftet ForUM og de andre organisasjonene behovet for en større norsk satsning på desentraliserte småskala energiløsninger i energibistanden. Gjennom mediedebatter, seminarer og møter, bidro ForUM og medlemmer til at den lovede økningen i norsk energibistand endelig blir gjennomført.

”

Med bærekraftsmål 7 har verden blitt enige om at hele verdens befolkning skal ha tilgang til ren energi til en overkommelig pris innen 2030.

”

ForUM har sammen med medlemmer arbeidet for at all eksport av alle typer militært materiell til undertrykkende regimer som Saudi-Arabia og landene som kriger i Jemen må stanse.

Ett av hovedtemaene på Arms Trade Treaty var hvordan man kan forhindre at våpen sprer seg fra det lovlige til det illegale markedet. Våpen på avveie fører og forverrer væpnet vold og kriminalitet verden over og hindrer bærekraftig utvikling.

Foto: Control Arms

Daglig leder i ForUM, Borghild Tønnessen-Krokan.

Foto: Skjermdump, NRK.no

Våpenhandel:

Krig og uansvarlig våpenhandel hindrer utvikling og oppnåelse av bærekraftsmålene. Å fremme fredelige og inkluderende samfunn er også del av bærekraftsmålene med SDG 16. I juni kom regjeringens årlige melding til Stortinget om norsk eksport av militært materiell. Meldingen viser at norsk våpeneksport økte kraftig fra 2016 til 2017, og at eksporten til land som kriger i Jemen fortsatte. ForUM koordinerte høringsinnspill, deltok på høring og kontaktet politikere og myndigheter om denne eksporten, samt innledet om dette på et arrangement på Arendalsuka.

ForUM har sammen med medlemmer arbeidet for at all eksport av alle typer militært materiell til undertrykkende regimer som Saudi-Arabia og landene som kriger i Jemen må stanse. De krigførende partene i Jemen som Norge eksporterer krigsmateriell til, har bombet skoler og sykehus, og er anklaget for krigsforbrytelser. Dette - og manglende samstemthet - påpekte også ForUM i intervjuer med NRK i januar 2018, da UD omsider varslet at Norge ville stanse eksporten av ammunisjon til De forente arabiske emirater. Dagen etter Stortingshøringen i november varslet regjeringen endelig at den stanser eksporten til Saudi-Arabia. Det var en viktig seier for ForUM og organisasjoner som har arbeidet for dette i årevis. Likevel godkjente dessverre Stortingsflertallet i januar 2019 å fortsette eksporten til land som kriger i Jemen.

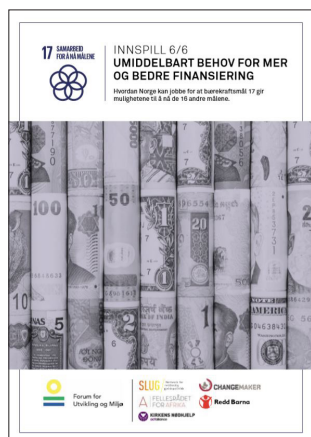
ForUM deltok under FNs partsmøte til Arms Trade Treaty i august, sendte innspill og hadde møter med UD både før og under møtet. ForUM arrangerte under partsmøtet et møte mellom UDs våpeneksportkontroll og den jemenittiske menneskerettighetsforsvareren Ali Jameel som oppdaterte UD om situasjonen og ba om stans av eksport til alle krigførende parter i Jemen. ForUM deltok og bidro til et stunt i regi av den globale sivilsamfunnskoalisjonen Control Arms, for å skape oppmerksomhet om våpen på avveie, og delte informasjon med sivilsamfunn, UD, forskere og media.

ØKONOMISK BÆREKRAFT

Gjennom året har ForUM hatt jevn dialog med OECDs Kontaktpunkt i Norge, og koordinert møter mellom kontaktpunktet og norsk sivilsamfunn.

Sammen med Kirkens Nødhjelp, SLUG – nettverk for rettferdig gjeldspolitikk, Fellesrådet for Afrika, Changemaker og Redd Barna ga ForUM innspill til Norges arbeid med bærekraftsmål 17.

ForUM arbeider med en rekke ulike aspekter ved økonomisk bærekraftig utvikling. I 2018 har vi jobbet mye med skatt og kapitalflukt, ansvarlig næringsliv og bærekraftige investeringer. I tråd med ForUMs strategiske arbeid med å vinkle all vår innsats mot å bidra til å nå FN's bærekraftsmål, har også disse temaene blitt tettere knyttet til Agenda 2030.

Utviklingsfinansiering

Skal bærekraftsmålene nås, er det ikke nok med bistand. Samtidig som det er viktig å satse på næringsutvikling og jobbskaping, ligger det største potensialet i å øke offentlige inntekter. Arbeidet med utviklingsfinansiering og «Financing for Development»-prosessen (FfD) har stått sentralt i ForUMs arbeid i 2018, og er del av bærekraftsmål 17 om å styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling. Gjennom hele året har utviklingsminister Nikolai Astrup flere ganger lagt til grunn at skatt og nasjonal ressursmobilisering er sentralt i denne regjeringens arbeid for å implementere bærekraftsmålene. Under ForUMs utviklingspolitiske spørretime i april, uttalte ministeren at FN står sentralt i arbeidet med å sikre at utviklingsland også er med i utarbeidelsen av globale skattenormer. I 2018 har Norge også for første gang siden toppmøtet i Addis Abeba 2015 deltatt med en delegasjon fra Utenriksdepartementet på det årlige FfD-Forum. Delegasjonen var ledet av statssekretær Jens Frølich Holte. Denne styrkingen av fokuset på FfD-prosessen kommer som et resultat av et godt stykke arbeid fra ForUM, særlig arbeidsgruppa på feltet, som bidro til å sette arbeidet på agendaen til politisk ledelse. Særlig verdifulle var felles brev og møter med politisk ledelse som en rekke organisasjoner deltok i. ForUM deltok med to representanter på FfD-Forum i New York i slutten av april. Innspillene inn mot dette møtet fra ForUM til statssekretær Frølich Holte har hatt betydning for regjeringens fokus på spørsmålene også i ettertid.

Gjennom 2018 har vi sett at norske myndigheter har hatt fornyet fokus på skatt og nasjonal ressursmobilisering. Norge har løftet frem skatt og ressursmobilisering i innlegg i FN ved årets høynivåmøte for gjennomgangen av bærekraftsmålene (HLPF) og ved en rekke anledninger både i debatter og i nyutviklede strategier. Det er veldig tydelig at nasjonal ressursmobilisering og skatt er sentrale i regjeringens forståelse av finansiering av bærekraftsmålene.

I forkant av HLPF publiserte ForUM, sammen med en håndfull medlemsorganisasjoner, en policy brief om bærekraftsmål 17 om

”

Utviklingsfinansiering var også sentralt under Arendalsuka, hvor det var tema for «Den store utviklingsdebatten» som ble arrangert i samarbeid med over 30 utviklingsorganisasjoner.

Før ECOSOCs forum om finansiering for utvikling i april, utarbeidet ForUM innspill til regjeringen og støttet medlemsorganisasjoners deltakelse. Bildet viser statssekretær Jens Frølich Holte i UD sammen med ForUM-medlemmer fra Changemaker, SLUG, Redd Barna og Kirkens Nødhjelp. **Foto:** SLUG

samarbeid for å nå målene og finansiering. Denne var basert på prosessen fram mot FfD-forum og ble brukt i møter med politisk ledelse i opptakten til HLPF.

Utviklingsfinansiering var også sentralt under Arendalsuka, hvor det var tema for «Den store utviklingsdebatten» som ble arrangert i samarbeid med over 30 utviklingsorganisasjoner. ForUM og Redd Barna var i arbeidsgruppa som jobbet med dette. Publikum fikk følge en samtale mellom daværende utviklingsminister Nikolai Astrup og tidligere utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson (KrF) om hvordan finansiere de ambisiøse utviklingsmålene.

Mot slutten av året deltok ForUM på strategisamling med det internasjonale sivilsamfunnsnettverket som jobber med utviklingsfinansiering. Dette møtet ga nyttig informasjon som bidro inn i en publikasjon om «private finance first» og private investeringer som utviklingsfinansiering som ble produsert mot slutten av året.

Ansvarlig næringsliv

Skal bærekraftsmålene nås, trengs et ansvarlig næringsliv, og næringslivet har også selv blitt mer opptatt av bærekraftsmålene de siste årene. I 2018 har ForUM arbeidet mye med ansvarlig næringsliv. Sammen med andre organisasjoner har ForUM bidratt til et tydelig fokus på menneskerettigheter og miljø i møte med næringslivsinteresser.

ForUM samarbeider med både Næringsdepartementet og OECDs Kontaktpunkt i Norge. ForUM har bidratt aktivt inn i kompetanseforum organisert av Næringsdepartementet, om eierskapsmeldingen og aktsomhetsvurderinger og hatt løpende kontakt med Næringsdepartementet i forbindelse med dette arbeidet. Gjennom året har ForUM hatt jevn dialog med OECD Kontaktpunkt i Norge, og koordinert møter mellom kontaktpunktet og norsk sivilsamfunn hvor det blant annet har blitt diskutert hvordan de kan bli mer tilgjengelige for sivilsamfunnet. Representanter fra ForUM og medlemsorganisasjonene deltok også på et seminar organisert av OECD Watch om bruken av kontaktpunktene. ForUM har holdt foredrag for næringslivsaktører og gitt innspill til en veileder til OECD sine veiledende prinsipper, både på norsk og engelsk.

ForUM-rådgiver Ingrid Rostad på UN Forum on Business and Human Rights i Geneve. Hovedtemaet for konferansen var aktsomhetsvurderinger.

ForUM-rådgiver Markus Nilsen Rotevatn på høring om den årlige stortingsmeldingen om oljefondets forvaltning. Forum for utvikling og miljø ønsker mer åpenhet og mer bærekraft i forvaltningen av oljefondet og alle dets investeringer.

Investeringer til enhver pris?

DEBATT | BISTAND
Opprop

INGEN ANSVAR? Hva vil utenriksminister Ine Eriksen-Søreide og utviklingsminister Nikolai Astrup gjøre for å sikre at norsk bistand ikke undergraver menneskerettighetene, spør forfatterne. FOTO: PONTUS HOOK, NTB SCANPIX

Sammen med medlemsorganisasjoner skrev vi en kronikk om menneskerettighetshensyn i norsk bistand til næringsliv. En evalueringsrapport viser at ingen vet om norsk næringslivsbistand tar hensyn til menneskerettighetene.

Sammen med flere medlemsorganisasjoner deltok ForUM på UN Forum on Business and Human Rights i Geneve i november. Hovedtemaet for konferansen var aktsomhetsvurderinger, og det var et tungt fokus på nasjonale lovgivninger for aktsomhetsvurderinger. ForUM publiserte en video fra konferansen om hvorfor det er viktig at alle selskap pålegges å gjøre grundige aktsomhetsvurderinger av menneskerettighetssituasjonen i bedriften og hos underleverandører.

ForUM har gitt innspill til flere partier på Stortinget i sammenheng med debatter om ansvarlig næringsliv og menneskerettigheter. Sammen med flere andre organisasjoner deltok ForUM også i en debatt i media med daværende utviklingsminister Astrup om hvordan vi kan sikre ivaretagelse av menneskerettighetene når det satses på næringslivsinvesteringer i utviklingspolitikken. Høsten 2018 har ForUM vært en sentral aktør i arbeidet for en menneskerettighetslov for næringslivet. ForUM har tatt ansvar for å koordinere ulike aktører i og utenfor ForUM som jobber med tematikken, samt sendt omforente innspill til politiske partier i og utenfor regjering.

Oljefondet

I 2018 har ForUM og våre medlemsorganisasjoner brukt tid på å finne felles posisjoner, og avklare veien videre etter Gjødrem-utvalget sine anbefalinger. Felles posisjoner gjør sivilsamfunnets krav sterkere og øker sjansen for gjennomslag. ForUM arrangerte et lengre spesialmøte med tidligere Etikkrådsleder Ola Mestad, tidligere ekspedisjonssjef og oljefondsmandatets «forfatter» Martin Skancke, samt bærekrafts-sjef i DNV GL, Bjørn K. Haugland.

ForUM deltok på høring i finanskomiteen på Stortinget i anledning den årlige stortingsmeldingen fra Finansdepartementet om Oljefondets forvaltning. Hovedbudskapet i vårt høringsinnspill var at vi ønsker økt åpenhet rundt eierskapsarbeidet og bruken av forventningsdokumenter, samt økt ansvarlighet i fondets investeringer i statsobligasjoner. Videre ba vi om en åpning for at Oljefondet kan investere i notert fornybar energi for å bidra til grønn omstilling. ForUM var også invitert til møte med Norges Bank Investment Management (NBIM) om utviklingen av et diskusjonsnotat om hvordan bærekraftsmålene kan ligge til grunn for forvaltningen. Flere av arbeidsgruppens medlemmer deltok i møtet som danner grunnlaget for videre arbeid med dette.

Videre har ForUM deltatt på diskusjonsmøte med Norges Bank Investment Management (NBIM) om nytt forventningsdokument på hav. Dette forventningsdokumentet føyer seg i en stadig lengre rekke forventningsdokumenter og strategier innenfor bærekraft og etikk. ForUM jobber videre med oppfølgingen av disse sammen med våre medlemsorganisasjoner for å se hvordan de bidrar til et mer bærekraftig og etisk oljefond.

ForUM med på aksjon med Control Arms under statspartsmøtet til Arms Trade Treaty i Tokyo. **Foto:** Control Arms Coalition

INTERNASJONALT SAMARBEID

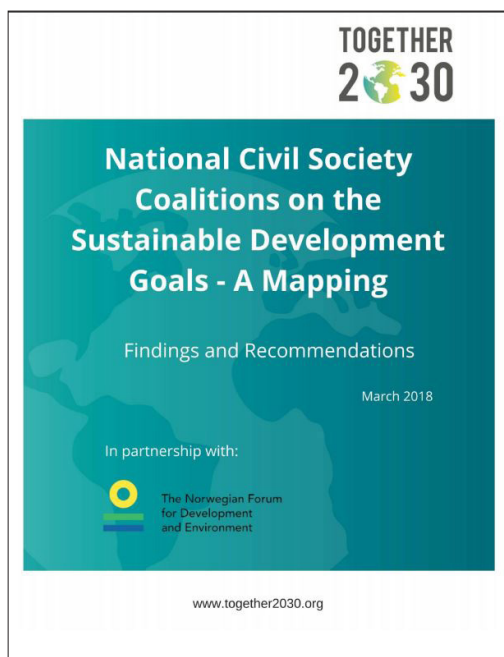
Verden over er et uavhengig sivilsamfunn viktig for å fremme menneskerettigheter og inkluderende, fredelige og bærekraftige samfunn. ForUM samarbeider med gode globale sivilsamfunnsorganisasjoner og -koalisjoner med felles mål, og som har dokumentert evne og kapasitet til å skape positiv endring.

Under FNs høynivåforum i New York i juli om bærekraftsmålene arrangerte ForUM sammen med den globale sivilsamfunnskoalisjonen Together 2030 et side-event om hvordan sivilsamfunnet bør inkluderes i arbeidet med å implementere målene. Statssekretær Jens Frølich Holte i UD deltok med et sterkt forsvar av sivilsamfunnet. Med støtte fra ForUM utarbeidet også Together 2030 en kartlegging av hvordan sivilsamfunnskoalisjoner i Afrika, Latin-Amerika, Asia og Europa involveres i implementeringen av bærekraftsmålene.

ForUM fortsatte samarbeidet med den internasjonale sivilsamfunnskoalisjonen Control Arms om strengere kontroll med våpenhandelen, særlig i forbindelse med statspartsmøtet til FNs Arms Trade Treaty, der ForUM deltok sammen med kolleger fra en rekke land. Etter 8 år som styremedlem i den globale sivilsamfunnskoalisjonen

”

ForUM har blant annet bidratt med økonomisk støtte til deltakelse og kapasitetsbygging blant sivilsamfunn i utviklingsland, og til å belyse sammenhengen mellom SDGene og ATT og til å bygge sterkere globale normer.

Rapport av Together 2030 og ForUM om hvordan sivilsamfunnskoalisjoner i Afrika, Latin-Amerika, Asia og Europa involveres i implementeringen av bærekraftsmålene.

Control Arms ble ForUMs Borghild Tønnessen-Krokan takket av. ForUM har blant annet bidratt med økonomisk støtte til deltakelse og kapasitetsbygging blant sivilsamfunn i utviklingsland, og til å belyse sammenhengen mellom SDGene og ATT og til å bygge sterkere globale normer.

ForUM fortsatte samarbeidet med sivilsamfunnskoalisjonen Climate Action Network (CAN) i forbindelse med FNs klimaforhandlinger i april og desember, der ForUM deltok og blant annet arrangerte møter mellom CAN og den norske delegasjonen.

ForUM arrangerte et seminar i desember sammen med de nordiske paraplyorganisasjonene Concord Sverige, danske Group92 og finske FINGO om nasjonal handlingsplan for bærekraftsmålene, som de tre andre nordiske landene har, i motsetning til Norge. Det nordiske nettverket samarbeider om videre kunnskapsutveksling med støtte fra Nordisk Råd.

ForUM samarbeidet med flere utenlandske organisasjoner om finansiering for utvikling blant annet i forbindelse med ECOSOCs FfD forum i april, og deltok også på en strategiwokshop med den internasjonale sivilsamfunnsgruppen som koordinerer arbeidet med finansiering for utvikling.

ForUM samarbeidet også med flere internasjonale organisasjoner om ansvarlig næringsliv, blant annet i forbindelse med FNs forum om næringsliv og menneskerettigheter. ForUM har i 2018 tatt opp samarbeidet med European Coalition for Corporate Justice (ECCJ) som faglig støtte i arbeidet med ansvarlig næringsliv.

FORUM SOM ENDRINGSAKTØR OG KOMPETANSEBYGGER

Akademikere må stille de vanskelige spørsmålene og universitetene må kreve mer åpenhet og mindre hemmelighold, sier Borghild Tønnessen-Krokan under Bærekraftskonferansen ved Universitetet i Bergen i februar.

Forum for utvikling og miljø deltar aktivt i den offentlige debatten og i politiske prosesser. Sammen med medlemmer og partnere lager vi innspill til bærekraftig utviklingspolitikk nasjonalt og internasjonalt, deltar i høringer på Stortinget, arrangerer debatter og seminarer, og produserer publikasjoner.

Delegasjonsdeltakelse

ForUM var i 2018 medlem i den offisielle norske delegasjonen under følgende FN-møter:

- Klimaforhandlingene (UNFCCC) i mai, oktober og desember, representert av ForUM-sekretariatet, Caritas og Kirkens Nødhjelp
- Høynivåforum for bærekraftsmålene (HLPF) i juli, representert av ForUM-sekretariatet
- Partsmøtet til biomangfoldskonvensjonen (CBD COP) i november, representert av WWF og Sabima
- ForUM var bindeledd mellom norske myndigheter og sivilsamfunnet under FN-møtene, og koordinerte skriftlige innspill til regjeringen i forkant.

Skriftlige innspill

- Innspill til Utenriksdepartementet før FNs High-Level Political Forum
- Innspill til Utenriksdepartementet etter FNs High-Level Political Forum
- Innspill til Klima- og miljødepartementet om klimaforhandlingene i Bonn (SB-48)
- Innspill til Klima- og miljødepartementet om klimaforhandlingene i Bangkok
- Innspill til Klima- og miljødepartementet om klimaforhandlingene i Katowice
- Høringsinnspill til Stortingets energi- og miljøkomite om klimameldingen
- Innspill til Utenriksdepartementet før ECOSOCs forum om finansiering for utvikling
- Innspill til Klima- og miljødepartementet før partsmøtet til biomangfoldskonvensjonen
- Innspill til Utenriksdepartementet om Arms Trade Treaty statspartsmøte

I regjeringens rapport «One year closer» fra juli 2018, om oppnåelsen av bærekraftsmålene, understrekes sivilsamfunnets rolle generelt og ForUMs spesielt. Regjeringen skriver:

«The Norwegian Forum for Development and Environment (ForUM) represents more than 50 Norwegian civil society organisations. It is an important partner in the national and global follow-up of the 2030 Agenda. ForUM's report «17 goals, one future» draws a road map on how the international community can achieve the SDGs.»

Borghild Tønnessen-Krokan, daglig leder i Forum for utvikling og miljø, klima- og miljøminister Ola Elvestuen og Penelope Lea fra Miljøagentene. ForUM ba ministeren heve klimaambisjonene ved å sikre at utslippskutt også vil skje i Norge, og styrke klimafinansieringen.

- Høringsinnspill til Stortingets utenriks- og forsvarskomite om Stortingsmeldingen om norsk eksport av forsvarsmateriell
- Høringsinnspill til Stortingets finanskomité om Meld. St. 13 Statens Pensjonsfond 2018.
- Innspill til regjeringens samstemtreform og UD's årlige samstemthetsrapport, juni 2018.
- Innspill til utviklingsministeren om regjeringens varslede handlingsplan for bærekraftige matsystemer
- Høringsinnspill i Finanskomiteen i forbindelse med Statsbudsjettet
- Høringsinnspill i Utenriks- og forsvarskomiteen i forbindelse med Statsbudsjettet
- Høringsinnspill i Klima og Energikomiteen i forbindelse med Statsbudsjettet
- Innspill til Sp og SV i forbindelse med alternativt statsbudsjett
- Innspill til Norads evalueringsavdeling
- Innspill til SV om internasjonal politikk
- Innspill til veileder for OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv
- Innspill til KrF i forkant av regjeringsforhandlingene
- Innlegg under utviklingsminister Astrup sitt konsultasjonsmøte om matsikkerhet i februar 2018
- Konsultasjonsmøter om ernæring (hos Norad) og i FAO-komiteen
- Innspill til Justiskomiteen i forbindelse med representantforslag om moderne slaverilov

Publikasjoner:

- Norway's Fair Share of meeting the Paris agreement. Skrevet av Sivan Kartha, Christian Holz og Tom Athanasiou fra Stockholm Environment Institute på oppdrag fra Kirkens Nødhjelp, Naturvernforbundet, Regnskogfondet og ForUM.
- "National Civil Society Coalitions on the Sustainable Development Goals: A Mapping." Rapport av Together 2030 og ForUM.
- Policy brief 01 om samstemthet: Hva er en samstemt politikk for bærekraftig utvikling?
- Policy brief 1/6 før HLPF: Gå mot strømmen (SDG 7)
- Policy brief 2/6 før HLPF: Bærekraften begynner i byene (SDG 11)
- Policy brief 3/6 før HLPF: Den nødvendige omstillingen (SDG 12)
- Policy brief 4/6 før HLPF: Vi må redde økosystemene for å redde oss selv (SDG 15)
- Policy brief 5/6 før HLPF: Rent vann, rent nødvendig (SDG 6)
- Policy brief 6/6 før HLPF: Umiddelbart behov for mer og bedre finansiering (SDG 17)

I 2018 innledet klimagruppen en møteserie med forskere for å bli enige om et felles krav på mål om norsk klimagasskutt til 2030. Som del av dette lanserte ForUM, Kirkens Nødhjelp, Regnskogfondet og Naturvernforbundet rapporten "Norway's Fair Share of Meeting the Paris Agreement".

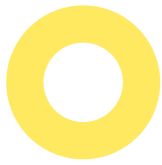

I 2018 ble bærekraftsmål 11 om bærekraftige og inkluderende byer behandlet i FN. ForUM møtte den nye lederen for UN Habitat, malaysiske Maimunah Sharif.

Utvalgte møter og seminarer arrangert i 2018:

- Utviklingspolitisk spørretime med utviklingsminister Nikolai Astrup og sivilsamfunnet
- Side-event under FNs High-Level Political Forum i New York, om sivilsamfunnets rolle for å nå bærekraftsmålene. Arrangert med Together 2030
- Seminar om SDG 7: Ren energi for alle, bl.a. med utviklingsministeren, Norad og forskere i panelet. Arrangert med WWF Verdens naturfond, FIVAS og Naturvernforbundet
- Seminar om SDG 11: Bærekraftige byer og bosetninger, med kommunerepresentanter, Utenriksdepartementet og organisasjoner i panelet
- Seminar om antibiotikaresistens på Arendalsuka. Arrangert med LHL Internasjonal og Changemaker
- Oslo Tropical Forest Forum: Sivilsamfunnsarrangementer på Litteraturhuset. ForUM var medarrangør med Norad og Regnskogfondet
- Den store utviklingsdebatten: Debatt om utviklingsfinansiering på Arendalsuka, med bl.a. Nikolai Astrup, Hilde Frafjord Johnson i panelet. Medarrangør med et titalls utviklingsorganisasjoner
- Rapportlansering under Arendalsuka: Norway's Fair Share of Meeting the Paris Agreement. ForUM var medarrangør med Kirkens Nødhjelp, Naturvernforbundet og Regnskogfondet
- Møte med Ibrahim Thiaw, FNs spesialrådgiver for Sahel
- Møte med Maimunah Sharif, ny leder for UN Habitat
- Møte med UD og FAO om handlingsplanen for bærekraftige matsystemer
- Formøte for kommunikasjonsrådgivere i ForUM i forkant av Global Financing Facility
- Møter mellom OECD kontaktpunktet og sivilsamfunnsaktører
- Stortingstalanoa for økte klimaambisjoner. Arrangert av ForUM og Arbeiderpartiet
- Rundebord: Veien mot en nasjonal handlingsplan for bærekraftsmålingene: Erfaringer fra svensk, dansk og finsk sivilsamfunn

I tillegg ble ForUM invitert til å delta i andres arrangementer, blant annet som ordstyrer under rapportlansering på Handelshøyskolen BI, med WWF Verdens naturfond o.a om hvordan bærekraftsmålene kan nås uten å ødelegge jorda, samt pannedeltaker på seminar på Universitetet i Bergen om universitetenes rolle i å nå bærekraftsmålene.

FORUMS ARBEIDSGRUPPER I 2018

ForUM hadde i 2018 aktive arbeidsgrupper der medlemsorganisasjoner deltar, for temaene klima, bærekraftsmålene, samstemthet, finansiering for utvikling, ansvarlig næringsliv, matsikkerhet, biomangfold og våpenhandel. I tillegg kommer ad-hoc-grupper for avgrensede prosjekter.

Deltakere i ForUMs arbeidsgrupper:

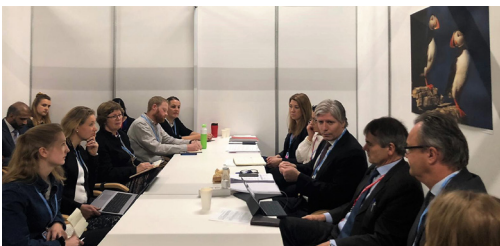
Som respons på regjeringens nye satsing på samstemthet, opprettet ForUM i 2018 en arbeidsgruppe for samstemthet. ForUM har to plasser i regjeringens nye samstemthetsforum.

Bærekraftsmålggruppa: Amnesty, Caritas, Changemaker, Digni, FIVAS, FN-sambandet, FOKUS, Forut, Framtiden i våre hender, Greenpeace, IKFF, IPB, LNU, Naturvernforbundet, Norsk Folkehjelp, PWYP, Redd Barna, Regnskogfondet, SAIH, Sex & Politikk, SOS-Barnebyer, SLUG, Spire, Tax Justice Network, Utviklingsfondet, WWF Verdens naturfond, Mellomkirkelig råd, Kirkerådet

Klimagruppa: Besteforeldrenes Klimaaksjon, Caritas, Changemaker, Flyktninghjelpen, FN-sambandet, Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet, Kirkens Nødhjelp, LNU, Naturvernforbundet, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Regnskogfondet, Spire, Utviklingsfondet og WWF Verdens naturfond. I tillegg var Miljøagentene involvert i klimaarbeidet.

Samstemthetsgruppa: Redd Barna, Kirkens Nødhjelp, RORG, Atlas-alliansen, SLUG, Amnesty, Regnskogfondet, Caritas, Kirken, WWF Verdens naturfond, KFUK-KFUM, Attac, Changemaker, IKFF, Norsk Folkehjelp, FOKUS, LNU, Adra, Fellesrådet for Afrika, Sex og politikk, CARE, Framtiden i våre hender, SOS Barnebyer, Forut, Digni, Spire.

Finansiering for utvikling: Fellesrådet for Afrika, Kirkens Nødhjelp, Redd Barna, Tax Justice Norway, SLUG, Changemaker.

Sivilsamfunn møter den norske delegasjonen og klima- og miljøminister Ola Elvestuen, COP24.

Bærekraftig oljefond: Amnesty, Attac, Changemaker, Fellesrådet for Afrika, FORUT, Framtiden i våre hender, Mellomkirkelig råd, Regnskogfondet, SLUG, Tax Justice Norway

Ansvarlig næringsliv: Attac, Amnesty, Care, Fellesrådet for Afrika, FIAN, FOKUS, Framtiden i våre hender, Industri Energi, Regnskogfondet

Våpenhandelsgruppa: Changemaker, Redd Barna, Kirkens Nødhjelp, Amnesty, IKFF, Norges Fredslag.

Biomangfoldsgruppa: WWF Verdens naturfond, Sabima, Regnskogfondet, Utviklingsfondet, Naturvernforbundet, Spire.

Matsikkerhetsgruppa: Utviklingsfondet, Redd Barna, Caritas, Norges Vel, Spire og CARE.

Referansegruppe for MISSION IMPACT: Redd Barna, Norges Fredslag, Miljøagentene, IKFF, FN-sambandet, Changemaker, Norges Kristne Råd, Differ Media.

MISSION IMPACT: NY WEBSERIE OM FNS BÆREKRAFTSMÅL

Våren 2019 lanseres ForUMs nye webserie om FNs bærekraftsmål. Hacienda Film og Differ Media er prisbelønte filmskapere og har produsert serien i samarbeid med ForUM og våre medlemsorganisasjoner. I denne nyskapende realityserien møter vi Kim, Penelope og Victoria og blir med dem på deres reiser inn mot kjernen av FNs bærekraftsmål.

KOMMUNIKASJON

I forbindelse med innspillingen av MISSION IMPACT lanserte seriedeltaker Penelope Lea sammen med venner en aksjon utenfor Stortinget. Barna delte ut boller for bærekraft og ba stortingspolitikere gjøre mer på hjemmebane for å nå FNs bærekraftsmål.

Foto: Hacienda Film/Differ Media

FNs bærekraftsmål rommer alle våre medlemmers saker.

Kommunikasjonsarbeidet i ForUM skal styrke ForUMs politiske påvirkningsarbeid, og bidra til at allmennheten får økt bevissthet om og engasjement for FNs bærekraftsmål.

Produksjon av ungdomsserie: MISSION IMPACT

For å bidra til større kunnskap og engasjement for FNs bærekraftsmål i den norske befolkning har ForUM inngått et samarbeid med prisbelønte visuelle kommunikatører som har nådd millioner av mennesker: Hacienda Film og Differ Media. Ungdomsserien MISSION IMPACT har vært i produksjon gjennom hele 2018, og lanseres våren 2019. Serien er utviklet i tett kontakt med ForUMs medlemsorganisasjoner, som har vært med på å beslutte tema for serien og bidratt med å sikre faglig kvalitet og politisk relevans. En stor bredde av våre medlemmer kommer til å bruke serien i sitt arbeid for FNs bærekraftsmål i 2019, og vi gleder oss veldig til å se resultatet av arbeidet som vi sammen har lagt ned i 2018!

MISSION IMPACT er en ambisiøs realityserie for ungdom, fylt med action, sterke følelser og store personlige reiser. Vi følger tre unge deltakere som uvitende sendes ut på sitt livs største reise inn mot kjernen av FNs bærekraftsmål. Gjennom serien jobber de målbevisst med å få sin stemme hørt.

Victoria (19) drar til en flyktningleir i Hellas og blir kjent med jevnaldrendes opplevelser fra krigen i Jemen. Hennes bilde av

Videohilsen fra den kenyanske bonden Kisilu til Stortingstalanoaen. I videoen fikk vi klimahistorier fra bonden Einar i Norge og bonden Kisilu fra Kenya, som begge har merket konsekvensene av klimaendringene. Bøndene ønsket politikerne lykke til med talanoaen for å heve Norges klimaambisjoner.

Kronikk i Bistandsaktuelt fra Regnskogfondet, Naturvernforbundet, Sabima og ForUM. I 2018 ble bærekraftsmål 15 om liv på land behandlet i FN. Sammen med medlemmer utviklet ForUM et innspill til Norges arbeid med dette målet, og ba om en samstemt norsk politikk for skogene.

fredsnaasjonen Norge rakner når hun lærer at Norge eksporterer våpen og hun begynner å tvile på hvor norske våpen og investeringer egentlig ender opp. Penelope (14) vasser i konsekvensene av marin forsøpling i en skjærgård utenfor Trondheim. Kim (27) drar til Texas og gjennom personlige møter lærer han om ulikhet og konsekvensene av skatteparadis og ulovlig kapitalflukt.

De tre ungdommene er i ukjent farvann når de skal lære om store globale utfordringer som plastforsøpling, skatteparadis og våpeneksport - og hvordan vi kan løse dem og nå bærekraftsmålene. Men de er ikke alene, og på veien møter de folk som komikere og musiker Kristopher Schau, blogger Joakim Kleven, aktivister med lang fartstid i påvirkningsarbeid, og maktpersoner som Erik Solheim og Erna Solberg. Serien gjør brennaktuelle politiske temaer nære, håndgripelige og engasjerende for unge norske seere, og viser en bredde av ulike verktøy det er mulig å ta i bruk for å få sin stemme hørt i dagens samfunn. Dette er en positiv serie om impact og muligheter!

Der mange skrur av kameraene, tar MISSION IMPACT oss videre. For når problemene er presentert og tårne er tørket, begynner kampen for endring. Og deltakerne, de nekter å la seg stoppe. Etter tre intense og øyeåpnende reiser er deltakerne tilbake i Norge. De har lært at verdens utfordringer er store, men samtidig har deltakerne fått vekket et enormt personlig engasjement. Hjemme i Norge går de i gang med å skape endring lokalt og nasjonalt. Skal de lykkes må de tenke nytt, stort og ta i bruk alt av sin personlige karisma, "special skills" og driv.

Media

ForUM ble omtalt og/eller sitert i 60 ulike medier i 2018. Gjennom godt gjennomarbeidede felleskronikker med våre medlemmer har vi skapt noen viktige mediedebatter, blant annet om norsk energibistand og bærekraftsmål 7 om å sikre ren energi til alle innen 2030, om behovet for økte norske klimaambisjoner, og om manglende tiltak for

Klimarådgiver i ForUM, Kristina Fröberg intervjuet av P4 før Stortingstalanen.

å sikre menneskerettighetene i norsk næringslivsbistand. Vi har hatt en god bredde av dekning, i alt fra nisjeflater som Bistandsaktuelt og Naturpress, i lokalaviser, samt nasjonal presse som NRK, Dagbladet og P4. Vi har også fått mediedekning for MISSION IMPACT i P4 og Østlandssendingen, under seriedeltaker Penelope Leas bærekraftsaksjon utenfor Stortinget hvor hun og flere andre barn møtte en rekke partiledere og stortingspolitikere og ba dem gjøre mer på hjemmebane for å nå FN's bærekraftsmål.

Nytt fokus på politisk kommunikasjon

I 2018 vedtok ForUMs styre en ny kommunikasjonsstrategi. I strategien blir det tydelig at ForUMs primærmålgruppe er norske politikere/beslutningstakere, og at vår sekundærmålgruppe er engasjerte enkeltmennesker med sympati for vår visjon eller enkeltsaker. For å nå norske beslutningstakere har vi blant annet styrket profilen på og kommunikasjonsarbeidet rundt våre politiske innspill ved å utvikle kortere policy briefs, både for våre innspill til FN's bærekraftsmål og til det nyopprettede forum for samstemthet.

Sosiale medier

ForUM har 4549 følgere i sosiale medier, 2333 på twitter og 2216 følgere på facebook. Vi fikk 427 nye følgere i 2018. Vi oppdaterer våre kanaler jevnlig med poster om relevante politiske vedtak, prosesser og våre egne og medlemmers reaksjoner, innspill og kampanjer.

Nettsiden

I 2018 har 10 329 unike brukere besøkt ForUMs nettsider. Dette er 998 flere enn i 2017. Siden har 39 732 sidevisninger. Vi publiserte 109 artikler på siden, hvorav 72 har vært nyhetsartikler. ForUM publiserer en rekke ulike saker, som nyhetssaker, lengre analysesaker, enklere introduksjonssaker om våre tema, og vi legger jevnlig ut våre publikasjoner, politiske innspill og medieklipp.

Nyhetsbrev

ForUM har i 2018 sendt ut åtte nyhetsbrev, til ca. 650 mottakere.

EN HALV GRAD HAR ALT Å SI: Egens rapport fra FN's klimapanel, viser at 1,5-gradersmålet er det eneste ansvarlige å sikte mot. Forskjellen på 1,5 og 2°C er alarmende. Storting og regjering må nå samle seg for å melde inn et nytt mål om minst 53 prosent kutt av norske klimagassutslipp innen 2030, skriver innsendelsen. På bildet får statsminister Erna Solberg omvisning i Columbias regnskog av president Juan Manuel Santos i april. Foto: Tone Meek / NTB scanpix

Global oppvarming:

En halv grad har alt å si

I dag lanserer FN's klimapanel en rapport som viser at to grader global oppvarming er farligere enn antatt. Norge må styre unna katastrofen og mot 1,5-gradersmålet, som fortsatt kan nås.

MINNESKE | 4. SEPTEMBER 2018 KL. 8.50

Av Lederne for 14 norske organisasjoner, se nedenest i lenkeoppsett

ForUM skrev og koordinerte felleskronikk til Dagbladet, som ble publisert på nett og i papiravisen samme dag som FN's klimapanel sin rapport ble lansert. Sammen med 13 andre organisasjoner ba ForUM om en styrket norsk klimapolitikk for å begrense global oppvarming til 1,5 grader.

Marin forsopling er et globalt problem, og ogsa i Norge merker vi konsekvensene. Bildet er fra serien MISSION IMPACT, og viser seriedeltaker Penelope Lea som har plukket plast pa Mausund Feltstasjon i Trondelag.

STYRETS BERETNING 2018

I 2018 hadde Forum for utvikling og miljø (ForUM) god framgang og gode resultater i arbeidet med å sikre en samstemt politikk for bærekraftsmålene og klimamålene, og med å koordinere det norske sivilsamfunnets arbeid for dette. Et nytt samstemtforum ble opprettet av regjeringen etter påtrykk fra ForUM og medlemsorganisasjoner, der ForUM har to av plassene. Sammen med medlemsorganisasjonene fikk ForUM gjennomslag i flere utviklingspolitiske saker knyttet til blant annet bærekraftsmålene, klima og våpeneksport. ForUM hadde aktive arbeidsgrupper på disse og andre områder, der mange av ForUMs medlemsorganisasjoner deltok og bidro til gode resultater.

Norad gjennomførte en ekstern gjennomgang av ForUM høsten 2018 for perioden 2016 til og med 2018, med positivt resultat. Det framgikk at ForUM har en ryddig organisasjonsstruktur, god resultatstyring, gode resultater og merverdi for ForUMs medlemmer.

Daglig leder sa opp sin stilling 21.12 etter å ha takket ja til en stilling i Regnskogfondet med oppstart 01.04.19. Stillingen ble lyst ut i januar 2019, og en overgangsløsning ble utarbeidet. Styret synes det er veldig synd at Borghild Tønnessen-Krokan skal slutte. Hun har gjort en fantastisk jobb og lagt ned enorm innsats i Forum for utvikling og miljø de årene hun har vært daglig leder, og også før det som fagrådgiver. Samtidig ønsker styret henne lykke til i ny jobb og med nye arbeidsfelt som vi vet vil dra nytte av hennes kompetanse og kunnskap.

Styret hadde i 2018 fire styremøter og behandlet 49 saker. Det foreligger styreprotokoll fra møtene. Årsmøte med ForUMs medlemsorganisasjoner ble holdt 25. april 2018. Styrets arbeidsutvalg har i perioden bestått av Rune Arctander (styreleder), Eirik Sandnes Lindebjerg, Aina Østreng (fram til juni) og Sissel Aarak (fra juni). Fra sekretariatet mottok styret narrative og finansielle skriftlige rapporter om virksomheten og resultatene.

ForUM fikk **nye medlemmer** i 2018: Norges Kristne Råd tatt opp som nytt medlem på årsmøtet i 2018. Søknader fra UNICEF Norge og Habitat Norge om medlemskap fremmes av styret på årsmøtet 2019. Norges Fredsråd og Strømmestiftelsen meldte seg ut.

FN-møter der ForUM hadde delegasjonsplass var FNs høynivåforum om bærekraftsmålene (HLPPF), FNs klimaforhandlinger (UNFCCC), og partsmøtet til biomangfoldskonvensjonen (CBD).

Informasjonsstøtten fra Norad til ForUM i 2018 var på 5,5 millioner NOK.

ForUM fortsatte også arbeidet med å **gjøre bærekraftsmålene kjent**, gjennom ulike medie- og informasjonsaktiviteter. Arbeidet med webfilmserien MISSION IMPACT som lanseres tidlig 2019 hadde god framdrift.

Når det gjelder **organisasjonsutvikling** ble en ny kommunikasjonsstrategi for ForUM utarbeidet og vedtatt. Det samme ble en ny lønnspolitikk og lønnsplan, samt nye policies for både partnerskap og for monitorering og evaluering.

Økonomi

Informasjonsstøtten fra **Norad** til ForUM i 2018 var på 5,5 millioner NOK. 2018 var det andre året av avtalen inngått med Norad i 2017 om Informasjonsstøtte fra 2017 – 2019 på totalt kr. 13 millioner for de tre årene. Det ble i 2017 utbetalt kr. 2 mill. over denne bevilgningen som var øremerket et filmprosjekt om bærekraftsmålene med eksterne filmprodusenter. Kr. 1 567 000 av denne bevilgningen ble imidlertid etter avtale med Norad overført til 2018 (i tillegg til støtten på 5.5 millioner), da filmproduksjonen i hovedsak skjedde i løpet av sommeren og høsten 2018. Resultatet av dette prosjektet er en nettserie som lanseres i mars 2019.

2018 var også andre året av en 3-årig avtale fra 2017 – 2019 med **Bill & Melinda Gates Foundation**. Denne avtalens størrelse er kr. 1 288 500 og kr. 680 000 var avsatt til aktivitet i 2018.

Klima- og miljødepartementet støttet også vårt arbeid på klimaområdet og deltakelsen i Klimaforhandlingene i Bonn våren 2018 og i Katowice høsten 2018. Bidraget fra KLD var også i 2018 i størrelsesorden kr 450.000, samt kr. 60.000 til reisestøtte til internasjonale klima- og miljømøter. I tillegg ble det fra **Nordisk Ministerråd** innvilget støtte på kr. 60 000 til et nordisk samarbeid, Nordic SDG CSO.

Kontingentinntektene fra ForUMs medlemsorganisasjoner for 2018 var på kr. 186 250.

I tillegg fikk ForUM **momskompensasjon** på kr. 379 795 og hadde kr. 217 931 i **inntekter fra utleie** av kontorlokaler til organisasjonene RORG, SPOR og Naturpress samt utleie av møtelokaler til medlemsorganisasjoner og andre aktører.

ForUM signerte avtale med gårdeier om **ombygging som innebærer en kostnadsbesparelse** på kr. 87 000. En søknad om støtte til Norad om **internasjonalt sivilsamarbeid** om bærekraftsmålene utarbeidet av ForUM og Together 2030 sendt 1. oktober ble avslått av Norad i desember. ForUMs samarbeid med internasjonale partnere i 2018 ble noe nedskalert grunnet overgangen til Informasjonsstøtte fra Norad som ikke gir finansiering til internasjonalt arbeid.

”

Norad er ForUMs største finansieringskilde. Styret er godt fornøyd med tilbakemeldingene fra Norad i deres gjennomgang av ForUM

ForUM søkte også om støtte fra UD i desember om europeisk samarbeid og nordisk samarbeid.

ForUM arbeider kontinuerlig med å øke og differensiere inntektskildene.

Norad er ForUMs største finansieringskilde. Styret er godt fornøyd med tilbakemeldingene fra Norad i deres gjennomgang av ForUM publisert i desember 2018 (se over) samt i Norads tildelingsbrev, hvor søknaden betegnes som «gjennomgående god» og der det påpekes at ForUM «har klart å fornye seg og være tilpasningsdyktig».

Ved årsskiftet 2018-19 besluttet Norad at alle organisasjoner som har informasjonsstøtteavtaler med Norad som utløper i 2019, kan søke om forlengelse ut 2020 på inntil samme støttenivå, og at det ikke blir utlysning for ordningen i 2019.

For 2018 viser regnskapet et overskudd på kr. 37 141 som foreslås lagt til egenkapitalen. Dette gir en økning i egenkapital fra kr. 1 872 544 ved utgangen av 2017, til kr. 1 909 685 pr. 31.12.2018. Regnskapet føres av TS Økonomi ved aut. regnskapsfører Tore Skarvang, og revideres av Vidi Revisjon AS. Det vises forøvrig til revidert regnskap, note 3. Fylligere informasjon fås i ForUMs resultatrapporter til Norad.

Styret mener det foreligger grunnlag for videre drift.

Oslo, 20. mars 2019

Rune Arctander
styreleder (FN-sambandet)

Eirik Lindebjerg
nestleder (WWF)

Guro Almås
(Mellomkirkelig Råd)

Anna Karlsson
(Spire)

Sissel Aarak
(SOS-barnebyer)

David Bergan
(Norsk Folkehjelp)

Randi Alsos
(Varamedlem)

Ingeborg Breinès
(IKFF)

Ingrid Rostad
(ansattes representant, ForUM)

Tonje Merete Viken
Annsattes representant

Fra venstre: Linda Våge, Tonje Merete Viken, Hannah Eline Ander, Ingrid Rostad, Borghild Tønnessen-Krokan (daglig leder) og Kristina Fröberg.

Alle ansatte i ForUM har undertegnet etiske retningslinjer for ansatte og representanter for ForUM.

Sekretariatet besto i 2018 av:

Per 31.12.18 var det 6 ansatte ved ForUMs sekretariat. I 2018 utførte ForUM sekretariatet i alt 6,2 årsverk.

I tillegg kommer innleide eksterne rådgivere fra ForUMs medlemsorganisasjoner med ca 0,3 årsverk; Aina Østreng fra Caritas har vært leid inn for å lede arbeidet med matsikkerhet fram til juli 2018 og Siri Kvalø fra Utviklingsfondet fra august til desember 2018.

Det var i 2018 to langtidssykemeldinger i gjennomsnittlig 50% i første halvår, og en sykmelding på 20% i andre halvår. Den ene ansatte gikk dessverre bort i juni 2018 som følge av alvorlig sykdom. I juni ble to nye fagrådgivere ansatt fra 1.september i ett års vikariat for to ansatte i permisjon.

Sykefraværet var i 2018: 18,9 % sammenlignet med 2017 da det var 1,7%.

Disse var ansatt i ForUM i 2018:

- **Borghild Tønnessen-Krokan**, daglig leder (fra oktober 2016, fungerende leder fra april 2016, tidligere seniorrådgiver, sa opp 21.12.18)
- **Kristina Fröberg**, seniorrådgiver (fra november 2013)
- **Silje Hagerup**, seniorrådgiver (gikk bort juni 2018)
- **Tonje Merete Viken**, seniorrådgiver (fra 1. september 2018)
- **Markus Nilsen Rotevatn**, rådgiver (til 1. november 2018)
- **Ingrid Rostad**, rådgiver (fra 1. september 2018)
- **Linda Våge**, seniorrådgiver (fra august 2017)
- **Hannah Eline Ander**, rådgiver (fra september 2017)
- **Arvid Solheim**, seniorrådgiver (i permisjon til april 2019)
- **Nora Geirsdotter Bækkelund** (deltid mars – juni 2018)
- **Gunn Johnsen**, resepsjonist og assistent (deltid: Delt stilling mellom ForUM og FOKUS. FOKUS har arbeidsgiveransvar)

Alle ansatte i ForUM har undertegnet etiske retningslinjer for ansatte og representanter for ForUM. Disse skal være en rettleider for etisk gode beslutninger og god og ansvarlig atferd i arbeid for ForUM.

ForUM tilstreber lavest mulig påvirkninger på det ytre miljø, og et så lavt forbruk som mulig. En sentral del av sekretariatets arbeid er å følge internasjonale prosesser, og flyreiser er derfor ikke til å unngå. Innenlandsreiser skjer primært med kollektive transportmidler.

Tariffavtale

ForUM er medlem av Hovedorganisasjonen Virke, og bundet til tariffavtale gjennom "Landsoverenskomst for virksomheter". Pensjonssavtale med AFP for de ansatte er tegnet i Statens Pensjonskasse.

Det etterstrebes lik rett og mulighet for den enkelte ansatte uavhengig av kjønn, både når det gjelder lønnsnivå og kompetanseheving, permisjonsuttak, individuelt tilpasset arbeidstid og mulighet for hjemmekontor.

Utover bestemmelsene i tariffavtalen har ForUM en framforhandlet lønnspolitikk oppdatert i 2018 med en egen lønnsplan. En egen personalhåndbok gir oversikt over betingelser og ytelser.

RESULTATREGNSKAP

FORUM FOR UTVIKLING OG MILJØ

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2018	2017
Tilskudd	2	8 482 405	6 793 047
Annen driftsinntekt		246 181	338 924
Sum driftsinntekter		8 728 586	7 131 971
Lønnskostnad	3	4 401 742	4 063 344
Annen driftskostnad	3	4 296 583	3 474 632
Sum driftskostnader		8 698 325	7 537 976
Driftsresultat		30 261	-406 005
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		6 958	2 728
Annen rentekostnad		78	1 083
Resultat av finansposter		6 880	1 645
Ordinært resultat		37 141	-404 360
Årsresultat		37 141	-404 360
Overføringer			
Avsatt til dekning av tidligere udekket tap		0	-404 360
Avsatt til annen egenkapital		37 141	0
Sum overføringer		37 141	-404 360

BALANSE

FORUM FOR UTVIKLING OG MILJØ

Eiendeler	Note	2018	2017
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer		50 353	388 615
Andre kortsiktige fordringer		48 273	42 455
Sum fordringer		98 626	431 070
Bankinnskudd, kontanter o.l.	5	3 720 932	5 003 362
Sum omløpsmidler		3 819 558	5 434 432
Sum eiendeler		3 819 558	5 434 432
Egenkapital og gjeld	Note	2018	2017
Egenkapital			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	4	1 909 685	1 872 544
Sum opptjent egenkapital		1 909 685	1 872 544
Sum egenkapital		1 909 685	1 872 544
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		256 565	263 932
Skyldig offentlige avgifter		269 521	385 975
Annen kortsiktig gjeld		1 383 787	2 911 981
Sum kortsiktig gjeld		1 909 873	3 561 888
Sum gjeld		1 909 873	3 561 888
Sum egenkapital og gjeld		3 819 558	5 434 432

NOTER

FORUM FOR UTVIKLING OG MILJØ

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk for små foretak.

Salgsinntekter og kostnader

Inntektsføring skjer etter opptjeningsprinsippet, som normalt vil være leveringstidspunktet for varer og tjenester. Tilskudd inntektsføres i den perioden det er gitt. Tilskudd som skal tilbakebetales føres opp som kortsiktig gjeld i balansen. Utgifter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Momskompensasjon og medlemsstøtte inntektsføres i samme år beløp fastsettes (mottaksåret).

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk i virksomheten er klassifisert som anleggsmidler. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Øvrige eiendeler er klassifisert som omløpsmidler, og omfatter i likhet med kortsiktig gjeld poster som forfaller til betaling innen 1 år, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til balansedagens kurs.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Note 2 Tilskudd

Selskapet har inntektsført følgende tilskudd i 2018:

Tilskuddsgiver	Tilskudd
Informasjonsstøtte (Norad)	7 123 082
Klima og Miljødepartementet	510 000
Bill & Melinda Gates Foundation	462 641
MVA-kompensasjon	379 795
Andre tilskudd	6 887
Sum	8 482 405

Note 3 Lønnskostnader, antall ansatte, mv.

Lønnskostnader	2018	2017
Lønninger	3 478 995	3 265 487
Arbeidsgiveravgift	491 639	481 366
Pensjonskostnader	385 299	295 765
Andre ytelser	45 809	20 726
Sum	4 401 742	4 063 344

Gjennomsnittlig antall årsverk: 7

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styrer
Lønn	619 483	25 000
Pensjonskostnader	0	
Annen godtgjørelse	17 560	0

Obligatorisk tjenestepensjon

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon og har etablert pensjonsordninger som oppfyller kravene.

Revisor

Kostnadsført revisjonshonorar for 2018 utgjør kr 65 225.

Note 4 Egenkapital

	Egen kapital	sum
Egenkapital 1. januar 2018	1 872 544	1 872 544
Årets resultat	37 141	37 141
Egenkapital 31. desember 2018	1 909 685	1 909 685

Note 5 Bundne midler

I posten inngår depositum husleie på kr 182 644 og bundne skattetrekkmidler på kr. 136 202.

FORUMS MEDLEMMER + FORUMS STYRE OG SEKRETARIAT

ForUMs medlemmer 2018

ADRA Norge
Amnesty International Norge
Atlas-Alliansen
Attac
Besteforeldrenes Klimaaksjon
CARE Norge
Caritas Norge
Changemaker
Digni
Fairtrade Norge
Fellesrådet for Afrika
FIAN Norge
FIVAS
FN-sambandet
FORUT
Framtiden i våre hender
Holistisk Forbund
Internasjonal Kvinnelige for Fred og Frihet
KFUK-KFUM Global
Kirkens Nødhjelp
Kristne Arbeidere
Latin-Amerikagruppene i Norge
LHL-Internasjonal
Mellomkirkelig Råd
Miljøagentene
Naturvernforbundet
Nei til Atomvåpen
Norges fredslag
Norsk Folkehjelp

Norges Kristne Råd
Oikos – Økologisk Norge
Plan Norge
PRESS
Redd Barna
Regnskogfondet
SABIMA
SAIH
Sex og Politikk
SLUG (Nettverk for rettferdig gjeldspolitikk)
SOS-barnebyer
Spire
Strømmestiftelsen
Støttekomiteen for Vest-Sahara
Utviklingsfondet
WWF-Norge

Støttemedlemmer:

Human-etisk Forbund
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Stiftelsen Korsvei

Søknader fra UNICEF Norge og Habitat Norge om medlemskap i ForUM ble godkjent av ForUMs styre i 2018, og legges fram for årsmøtet 2019.

TIL MINNE OM SILJE HAGERUP

Etter en tid med sykdom gikk vår kjære kollega Silje Hagerup bort 21.juni 2018.

Silje var helt til det siste et varmt tilskudd til fellesskapet, med et stort hjerte og et sterkt og smittende engasjement. Vi savner henne.

Silje hadde siden tidlig i 2018 vært til behandling for kreft. Silje valgte å være aktiv og til stede på jobb, på dansing og med familien og venner til det siste.

Vi er svært takknemlige for å ha fått lov til å bli kjent med Silje. Hun var et raust, varmt, klokt, engasjert og inspirerende menneske med godt humør og et eksepsjonelt pågangsmot. Som seniorrådgiver var hun et nav i arbeidet vårt for bærekraftsmålene, og var også tillitsvalgt. Silje kjempet for en bedre verden til siste slutt, og kun dager før hun gikk bort var hun fast bestemt på å rette søkelyset mot at de fattigste og mest sårbare menneskene skal ha lik tilgang til helsetjenester som andre.

Silje ble minnet under en vakker seremoni i Drøbak 29. juni. Vi takker for kondolanser og hilsener fra inn- og utland. Våre tanker og dypeste medfølelse går til Siljes familie og nære.

FORUMS STYRE PER 31.12.18:

Styret i ForUM: Rune Arctander (styreleder), Ingrid Rostad (ansattes representant), Sissel Aarak, Guro Almås, David Bergan, Randi Alsos (vara), Anne Kari Garberg, Ingeborg Breines. Ikke til stede: Eirik Lindebjerg (nestleder), Anna Karlsson.

Rune Arctander, styreleder (FN-sambandet)
Eirik Lindebjerg, nestleder (WWF Verdens naturfond)
Sissel Aarak, (SOS barnebyer)
Guro Almås (Mellomkirkelig Råd)
David Bergan (Norsk Folkehjelp)
Anne Kari Garberg (Framtiden i våre hender)
Ingeborg Breines (IKFF)
Anna Karlsson (Spire)
Ingrid Rostad (ansattes representant ForUM)
Randi Alsos (vara, Naturvernforbundet)

Avtroppende: Aina Østreng (Caritas), Martine Kopstad Floeng (Fivas), Ane Kollen Evenmo (Changemaker), Maren Hemsett (SLUG), Tuva Grimsgaard (Norges Fredsråd), Markus Nilsen Rotevatn (ansattes representant)

ForUMs sekretariat per 31.12.18:

Borghild Tønnessen-Krokan, daglig leder (fra oktober 2016, fungerende leder fra april 2016, tidligere seniorrådgiver, sa opp 21.12.18)
Kristina Fröberg, seniorrådgiver (fra november 2013)
Linda Våge, seniorrådgiver (fra august 2017)
Hannah Eline Ander, rådgiver (fra september 2017)
Tonje Merete Viken, seniorrådgiver (fra september 2018)
Ingrid Rostad, rådgiver (fra september 2018)

Andre ansatte i 2018: Silje Hagerup, seniorrådgiver (gikk bort juni 2018), Markus Nilsen Rotevatn, rådgiver (til 1. november 2018), Arvid Solheim, seniorrådgiver (i permisjon til april 2019), Nora Geirsdotter Bækkelund (deltid mars – juni 2018), Gunn Johnsen, resepsjonist og assistent (deltid: delt stilling mellom ForUM og FOKUS. FOKUS har arbeidsgiveransvar)

Forum for
Utvikling og Miljø

Forum for utvikling og miljø // Storgata 11, 0155 Oslo // +47 23 01 03 00
forumfor@forumfor.no // www.forumfor.no

Årsmeldingen er utgitt med støtte fra Norad

Design: Kord AS
Trykk: 07 Media

